

Кудря Ігор Георгійович,
*доктор філософських наук, професор,
професор кафедри філософії та історії
Навчально-гуманітарного інституту
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
orcid.org/0000-0002-4324-1336
ikudrya74@gmail.com*

РОСЛИНИ В МІФОЛОГІЇ І МЕДИЦИНІ

Ця робота присвячена одному з найважливіших елементів міфології та медицини – рослинам. Визначення ролі рослин у міфології та медицині актуалізувалося останнім часом у зв'язку з дослідженнями у галузі традиційної культури, народної медицини та етнофармакології. Про особливе місце рослин у міфології та медицині свідчить велика кількість фольклорних текстів, де представлена широка палітра флори. Основні етапи міфів і життя описуються тими самими словами, які позначають етапи вегетативного циклу: народження, дозрівання, смерть. Рослини широко застосовуються в обрядах пов'язаних з народженням, родючістю, похованням та цілительством.

Звертаючись до поняття рослин у міфології та медицині, слід зазначити, що описи походження світу та лікування хвороб за допомогою рослин мають давню історію. Неможливо не згадати тотемізм, який весь пронизаний перетворенням рослин на антропоморфів, виникненням рослин з людини чи божества. У кожній міфології виділяється кілька рослин, які акумулюють основний зміст багатьох етіологічних та тотемічних міфів. Особливої значущості набувають рослини, що використовуються в народній медицині, тобто рослини, що використовуються для виготовлення ліків. Таким чином, актуальність цієї роботи полягає у комплексному аналізі рослин у міфології та медицині. Основними методами цієї роботи є структурно-функціональний у поєднанні з компаративістським.

Мета даної роботи – розглянути міфологію та медицину в аспекті рослинності, позначити коло рослин, що мають особливе значення в міфології та медицині, дослідити їх символіку та основні функції, визначити основні уявлення про рослини у міфології та народній медицині, вивчити міфи та медичні практики, в яких особливу роль відіграють рослини, виділити основні акценти, пов'язані з рослинами, проаналізувати способи застосування рослин в обряді та народній медицині.

Завдання вироблення повного змістовного опису феномена рослин у міфології та медицині неможливо вирішити у межах однієї роботи, але систематизація наявних даних може бути основою подальших досліджень у цьому напрямі, що становить практичну значимість цієї роботи.

Ключові слова: магія, медицина, міфологія, обряд, рослина.

Kudrya Igor,
*Doctor of Philosophical Sciences,
Full professor at the Department of Philosophy and History
Educational and Scientific Humanitarian Institute
V. I. Vernadsky Taurida National University
orcid.org/0000-0002-4324-1336
ikudrya74@gmail.com*

PLANTS IN MYTHOLOGY AND MEDICINE

This work is dedicated to one of the most important elements in mythology and medicine – plants. The definition of the role of plants in mythology and medicine has become increasingly relevant in recent times due to research in the field of traditional culture, folk medicine, and ethnopharmacology. The special place of plants in mythology and medicine is evidenced by a large number of folklore texts that present a wide array of flora. The basic stages of myths and life are described using the same words that denote the stages of the vegetative cycle: birth, maturity, death. Plants are widely used in rituals related to birth, fertility, burial, and healing.

Turning to the concept of plants in mythology and medicine, it should be noted that descriptions of the origin of the world and the treatment of diseases through plants have a long history. It is impossible not to mention totemism, which is permeated with the transformation of plants into anthropomorphic beings, the emergence of plants from humans or deities. In every mythology, there are several plants that accumulate the main content of many etiological and totemic myths. Plants used in folk medicine, i.e., plants used to make medicines, take on particular significance. Thus, the relevance of this work lies in the comprehensive analysis of plants in mythology and medicine. The main methods of this work are structural-functional in combination with comparative analysis.

The aim of this work is to examine mythology and medicine in the context of vegetation, identify the circle of plants that hold special significance in mythology and medicine, explore their symbolism and main functions, determine the main perceptions of plants in mythology and folk medicine, study myths and medical practices in which plants play a significant role, highlight key aspects related to plants, and analyze the ways in which plants are used in rituals and folk medicine.

The task of developing a complete and meaningful description of the phenomenon of plants in mythology and medicine cannot be addressed within the scope of a single work, but the systematization of existing data can serve as the basis for further research in this direction, which constitutes the practical significance of this work.

Key words: magic, medicine, mythology, ritual, plant.

Впродовж останніх років ми можемо спостерігати відродження інтересу до рослин в первісній міфології та народній медицині, яке продовжується з незгасаючою силою, постійно наростаючи. Флористичне відродження не має жодних ознак ослаблення і, безсумнівно, не є модою, а насамперед трендом часу. Не дивно, що давні люди, які приписували надприродні дії грозам і веселкам, також приписували надприродні властивості рослинам. І така надприродна сила вважалася ними як божественна.

Використання рослин як патернів в міфології та засобів зцілення в народній медицині, було частиною людського досвіду протягом багатьох тисячоліть, в сучасній філософії, антропології і етнофармакології постійно поглиблюється усвідомлення значення, яке мали рослини у формуванні міфології і медицини культур всього світу. Рослини відіграють важливу роль у різноманітних ритуальних практиках минулого і сьогодення. Завдяки рослинам людина могла краще контактувати зі світом духів, таким чином, становлячи важливу складову становлення та розвитку анімізму і шаманізму. Рослини дозволити людині звільнитися від багатьох хвороб, лікували розум і тіло.

Рослини є цінними компонентами раціону людини. Вони забезпечують не тільки цукрами, вітамінами, мінеральними солями та клітковиною, але також ліпідами та білками. Суспільства пізнього неоліту та бронзової доби (приблизно 4250–2000 рр. до н. е.), вважаються такими, що пропонують необхідні умови для розвитку рослинництва: осілість, писемність та торгівлю. Інтенсифікація рослинництва відбулася наприкінці залізного віку (VI–V ст. до н. е.).

Освічена громадськість повинна бути невід'ємною частиною такого розвитку відкритої науки, особливо в такій цікавій галузі, як рослини в міфології і медицині. Головна мета даного дослідження зробити знання про рослини в медицині і міфології доступними для тих, хто може ними скористатися.

Рослинні сюжети присутні у всіх міфологіях світу, зокрема, грецька богиня землі Гея подарувала Гері, дружині Зевса, дерево із золотими яблуками як весільний подарунок. Яблука в міфології приносять здоров'я і красу. У римській міфології богиня Помона була відома як яблучне божество. Саме вона стежила за яблуками, які дарували безсмертя. Яблука зазвичай подавали наприкінці римських бенкетів, коли вшановували Помону. У скандинавській міфології богиня Ідуна охороняла яблука, які підтримували молодість богів. Один у давньоскандинавській сазі про Вулсунга, разом з богинею Фрігт посилають королівській парі як ліки від їхньої нездатності мати дітей яблука.

Ясен або дуб, поширений у Європі, зустрічається в українських, скандинавських і кельтських міфах і народних віруваннях. Оскільки ясен або дуб є твердою, міцною, але гнучкою деревиною, її часто використовували скандинави, кельти та українці для виготовлення зброї, такої як списи та сокири. Згідно з скандинавською міфологією, списи Одіна і Тора були зроблені з ясена. У скандинавській міфології Ігдрасіль, Світове Дерево, гігантський ясен із корінням у нижньому царстві, стовбуром у царстві смертних і листям у царстві богів. Ясен – це велике, але витончене дерево, чиї широкі, загнуті догори гілки створюють ефектний візерунок на тлі

зимового неба, а пір'ясте складне листя створює плямисту тінь влітку. Разом з дубом і тереном, ясен є одним із магічних дерев кельтської традиції. ... матері спалювали зелену гілку ясена, доки з неї не виділився сік, яким годували новонароджених як першу їжу. Він лікував як земні, так і потойбічні хвороби: для захисту від рахіту дітей пропускали через розрубані надвоє молоді гілки ясена, після чого гілки зшивали і залишали гоїтися. Ясен вважався загальним закляттям проти зла. Ясен асоціюється з BELTANE, святом весни, яке відзначається 1 травня. Ясени люблять воду, таке поєднання ясеня та джерела води вважалося особливо потужним. Кажуть, що чудеса можливі, коли ясени «кровоточать» або зтікають соком у криницю, і люди збирають рідину, щоб використовувати її як еліксир (Green, 1989, с. 26–27).

Це шанування дерев є одним із найбільш глибоко вкорінених кельтських вірувань. Друїди приносили свої жертви у священних галях під назвою неметони, знищення яких римлянами було жорстоким ударом по серцях людей, як і християнська вимога, щоб дерева більше не вшановувалися підношеннями та молитвами. Незважаючи на значні штрафи, накладені на тих, хто порушував ці правила, кельтське поклоніння деревам продовжувалося. Мартін Турський, відомий тим, що розбивав ідолів, не зміг отримати доступ до священної сосни в центральній Франції. Зіштовхнувшись із такою палкою відданістю, церква перетворила дерева, оголосивши їх священними для Діви Марії чи менших святих, прикрасивши їх зображеннями святих і використовуючи їх як місця для християнських ритуалів (Green, 1989, с. 46).

Дерева, відіграють центральну роль в міфології германських народів у формі, наприклад, священних дерев, священних гаїв і уявлень про себе і богів. Бог Один висів на дереві протягом дев'яти ночей, пронизаний списом, і під час висіння отримав знання про рунічний алфавіт – дар письма, – який згодом передав людству. Символи рунічного алфавіт вирізалися на дереві. У «Германії» Тацита (I ст. н. е.), етнографічній праці про германські народи, згадується використання дерев'яних листів германськими народами для ворожіння. Прикладом лікувальних рунічних записів є «Кентерберійський оберіг», рунічний текст, який закликає бога Тора допомогти в подоланні хвороби.

В українській міфології дуб був відомий як дерево зцілення та відродження. Там де дуб там і жолудь – символ життя та безсмертя. За давніх часів практикувалося носіння жолудя як амулету, що оберігав від старіння (зшивали в одяг). Жолуді носили з собою для набуття здоров'я та довголіття. Стародавні германці вважали жолудь символом бога Тора. Плоди дуба, як і бог, відповідають за здоров'я, мужність та жорстокість. У кельтів діброви оголошувалися «священними галями друїдів». З плодів дуба виходить сурогат кави з м'яким горіховим смаком. Кавовий напій із жолудів корисний при хворобах серця.

У міфології ялівець вважається оберегом, його голки і шишки палили на язичницьких капищах. Димом ялівцю обкурювали помешкання, в яких були хворі на чуму. Гілка ялівцю, яку носили під час довгих маршів, захищала шкіру від натирання. Наукова назва була встановлена К. Ліннеєм у 1753 р. Родова назва *Juniperus* походить від римської назви сабінського ялівцю, який використовувався як абортивний засіб (лат. *iuvenis* «молода жінка», *parere* «народжувати»). Видова назва *communis* означає звичайний. Перші згадки про ялівець датуються 3000 роками тому. Деревину ялівцю цінують за її приємний аромат, дуже декоративну природну структуру, а також за фізичні властивості.

Терпкі синьо-чорні шишки, широко відомі як «ягоди ялівцю», занадто гіркі, щоб їсти їх сирими, і зазвичай продаються в сушеному вигляді та використовуються для ароматизації м'яса. Екстракти плодів мають сечогінні, жовчогінні та бактерицидні властивості. Вони стимулюють травлення і полегшують засвоєння їжі. Завдяки високому вмісту цукру та сильному аромату шишок використовують як сировину для квашення. Використовуються для ароматизації певних сортів пива та джину (слово «джин» походить від французького слова, що означає «ялівець»). Ялівець використовується для традиційних елів. Ялівець може виживати після великих пожеж (витримує температуру до 600°C).

Полин – це міфологічна і медична рослина. Назва походить від праслов'янського слова *paliti* «горіти, палати», від нього також походять терміни полум'я, поліно і попіл. Запаморочливий аромат полину нагадує дим. Англійська назва полину *wormwood*, від давньоанглійського

слова – wermod. Слово wermod однорідне з німецьким Wermut. Полин використовується в ароматизованих напоях принаймні з раннього залізного віку. У давньоанглійському гальдрі «Оберіг дев'яти трав», написаному у IX ст. н. е. співак гальдра кличе на допомогу армію, що складається з дев'яти рослин. Співак по черзі називає кожен рослин, звертаючись до них як до досвідчених воїнів. Після того, як співак підраховує склад своїх сил, він визначає ворога – змія (отруту), і закликає бога Одіна керувати армією рослин. Використовуючи медичні рунічні записи (MacLeod, 2006, с. 32), Одін змушує отруту розділитися на дев'ять частин. Потім ці частини нейтралізують дев'ять рослин. Одін фігурує головним цілителем в стародавніх германських переказах. У давньоскандинавській сазі про Інґлінґа Одін бальмує голову травами, щоб вона могла говорити (голова Міміра), в іншій давньогерманській сазі Одін і п'ять божеств зцілюють пораненого коня на шляху до Ідрасіль. Образ Одіна як цілителя, був поширений серед германських народів. Першою рослину в гальдрі «Оберіг дев'яти трав» згадується полин.

Давньогрецький філософ Ксенофан писав, що долина Євфрату наповнена пахощами полину гіркого, а пастухи часто користуються нею, як дурманним і п'янким зіллям. У Німеччині та Австрії полин насаджували навколо сіл, пасовищ, угідь, щоб захистити їх від відьом. В українських селах за допомогою полину захищалися від мавок. Полин була настільки магічною травою, що навіть вигук «полин» відганяв нечисть. Полин позбавляє від втоми. Якщо мандрівник збирався у довгу путь, він міг покласти в взуття гілочку полину, і тоді весь путь міг пройти без втоми. Римські солдати клали в босоніжки полин, щоб захистити ноги від втоми. В Японії на слідах крадія розпалювали полин, щоб у нього віднялися ноги. При безсонні, пучок полину кладуть під подушку. У традиційній китайській медицині використовують у порошкоподібному вигляді – для здійснення припікання, тобто спалювання на конкретних акупунктурних точках на тілі пацієнта для досягнення терапевтичних ефектів. Дим використовувався для дезінфекції та виведення хворих з коми. До речі, саме завдяки полину своє прізвисько «Зелений ельф» отримав абсент, улюблений напій імпресіоністів.

Міфологічний засіб від алкогольної інтоксикації – капуста. Згідно з грецькою міфологією, капуста виникла зі сліз Лікурґа. Одного разу, засмучений тим, що греки напиваються, поки не сп'яніють, він наказав вирвати всі виноградні лози, щоб замінити їх капустою, яка зійшла з його сліз. Згодом лози відросли, але греки вірили, що капуста має силу знімати інтоксикацію. Вони з'їдали капусту, щоб підготуватися до бенкетів, на яких етикет вимагав, щоб гості напивалися до забуття. Вирощування капусти налічує 4000 років. Капуста була основним овочем Європи до появи картоплі. Кельти поширили капусту в IV ст. до нашої ери. Катон пропагував здоров'я через капусту і годував нею всю свою родину. Катон писав в «Про землеробство», капуста за лікувальною цінністю перевершує всі інші овочі, якщо хтось хоче на бенкеті багато випити, то слід до з'їсти сирої капусти. Під час Столітньої війни хід битви залежав від того, чи надійшла свіжа капуста до солдатських таборів. У середині XIII ст., монгольські орди вторглися в Європу, з собою вони привезли квашену капусту, мариновану в рисовому винному оцті. Капери під час далеких подорожей брати повні бочки капусти на борт корабля, щоб запобігти цинзі. Капуста є наріжним каменем східноєвропейської та німецької кухні. Капуста є основним продуктом цієї кухні, і її часто поєднують із беконом і відвареною картоплею.

В середньовічній Європі цибуля була третім продуктом після бобів і капусти. Назва рослини походить від латинського «unio» (єдність шарів). Пізніше це стало основою для французького «oignon» і англійського «onion». Одомашнена та культивована щонайменше 6000 років, цибуля – доісторичний продукт харчування. Єгиптяни поклонялися цибулі, вважаючи, що її куляста форма і концентричні кільця символізують вічність. З усіх овочів, які були створені з дорогоцінних металів єгипетськими художниками, тільки цибуля була зроблена із золота. Часто єгипетських жерців зображували з цибулю в руці. У мумій цибулю часто виявляли в тазовій, грудній областях, біля вух і перед очима. Було знайдено цибулі, прикріплені до підощв і вздовж гомілок. Фараон Рамзес IV, який помер у 1160 р. до н. е. був похований з цибулинами в очницях. Вважалося, що цибуля оживляє мертвих, через те, що

цибуля була сильним антисептиком. Оскільки цибуля була дешевим джерелом їжі, єгипетські раби, які будували піраміди, споживали її щодня. Греки використовували цибулю для зміцнення спортсменів на Олімпійських іграх. Перед змаганнями спортсмени споживали кілограм цибулі, випивали цибульний сік і натирали цибулею тіло. У Римській імперії кошики цибулі вивішували в лупанаріях – вважалося, що вони заохочують хіть. В Римі, цибуля став основним продуктом дієти. Давньоримський натураліст Пліній Старший вважав, що вона загоєє рани. Гладіаторів масажували цибульним соком, перш ніж вийти на арену. «Чарака Самхіта» виникла приблизно в 400–200 рр. до н. е. і вважається однією з найдавніших і найважливіших стародавніх авторитетних праць з аюрведи. В цій праці цибуля описується, як засобів лікування хвороб серця.

Латинська назва деревія *Achillea* походить від міфічного грецького героя Ахілла. У класичному грецькому епосі «Іліада» Гомер розповідає про кентавра Хірона, який навчив Ахілла використовувати деревій на полі битви під Троєю. У давнину ця рослина була відома як *herba militaris* за її використання для зупинки крові з ран. Інша назва, що вказує на його історичне використання в лікуванні, зокрема у військовій справі, кривавник. Його називали перцем через його гострий смак, або польовим хмелем через використання у виробництві пива в Середньовіччі. Пучок деревію використовують для ворожінь І-цзин. У китайській традиції деревій і черепаха вважаються щасливими оберегами.

В українській міфології і народній медицині особливе місце посідає калина. Про давнє походження назви калини свідчить той факт, що воно звучить однаково в більшості слов'янських мов. Латинська назва *Viburnum* походить від латинського *viere* «прясти», оскільки гілки європейських видів калини використовувалися для плетіння. Назву «*orulus*» (клен) калина отримала за подібні клену листя. Калина фігурує в архетипі «калиновий міст» або драглиста земля. Вона разом з горобиною-берекою позначала броди і мости. У скандинавській міфології є міст Біврест «Тремтячий шлях». Він з'єднав землю з обителлю асів, Асгардом. Верхня частина моста-веселки завжди червона від того, що постійно палає незгасним полум'ям. Це

необхідно, щоб крижані велетні не проникли в обитель богів.

Китайська традиція на перше місце серед квітів деревовидну півонію. У кожному китайському саду вирощували півонії. Місто Лоян було центром вирощування цих декоративних рослин. Важливість квітучого дерева була такою, що історик Уян Сю присвятив твір деревовидній півонії під назвою «Записки про півонії на деревах Лояна». Написаний у 1034 р., текст містив 24 різновиди та дав їх садівничі характеристики та історію. Кілька років потому, у 1082 р., Чжоу Шіхоу визначив 109 різновидів деревовидної півонії у «Записках про дерева та квіти Лояна». Більш загальним трактатом, що засвідчує важливість квітів у китайській культурі є «Дзеркало квітів», написаний Чень Хаоцзі. Основною перевагою рослини в Китаї вважалася її «порода», тобто, що вона як об'єкт природи «доопрацьована» людиною. У Китаї вперше було введено в ужиток вживання горщиків, чим наголошувалося про те, що рослина – результат роздумів і праці над матеріалом природи. Це мало і практичну сторону: їх можна було змінювати на інші, милуючись ними лише в період їхнього цвітіння.

Детально продуманий і набір дерев, що використовується у китайській культурі. «Три товариша зими», сосна символізує довголіття і строгість, бамбук – силу духу та гнучкість, а слива – чистоту та непорочність. Разом вони виступають символами шляхетної людини та метафорою вірної дружби, а також виражають «Три вчення» – конфуціанство (сосна), буддизм (бамбук) та даосизм (слива). «Три товариша зими» є популярним мотивом у японському та китайському мистецтві, їх зображують у витворах мистецтва, висаджують разом у садах або використовують у прикрасах, пов'язаних із настанням нового року. Квітуча сакура є одним із найвідоміших символів Японії, навколо якого обертається багато звичаїв і традицій суспільного життя. Під час фестивалю Ханамі, який, ймовірно, виник ще в період Хейан (VIII–XII ст.), на пікніках із саке у великій кількості можна побачити цвітіння сакури, як вдень, так і при світлі ліхтаря вночі. Слива є невід'ємною частиною японської та китайської поезії.

В даосизмі, який цінує безсмертя, персик є символом довголіття, який зазвичай

використовується для святкування днів народження. Персики поширилися на захід від Китаю, слідуючи торговим шляхам через Іран. У Єгипті персики використовували як дар «бога спокою», приблизно, в 1400 років до н. е. Згідно з Плінієм, персик вирощувався в Греції з 332 року до н. е., він був згаданий Вергілієм.

Шовковиця була символом мудрості, витривалості і стійкості. У Плінія шовковиця називається наймудрішим з дерев, тому що воно чекало для свого цвітіння, поки повністю не минуть заморозки. З усіх культурних дерев шовковиця є останньою, що розпускає бруньки; тому її називають наймудрішим з дерев. Але коли пускає бутони, то за одну ніч і з такою силою, що можна почути їхній звук. Шовковиця це квінтесенція мудрості, бо точно знає, коли діяти. В Китаї шовковиця вважалася за священне дерево, ще з іньської династії та ранньочжоуської. Вівтарі іньських правителів та чжоуських князів перебували в гаях із тутових дерев, позначених спеціальним терміном Санлінь – «Ліс шовковиць». «Шовковична печера» (Кунсан, Цюсан) постійно фігурує у легендах про народження правителів. І нарешті шовковиця – образ світового дерева – Фусан. Філософ епохи Воюючих Царств Чжуан Чжоу (369–286 до н. е.), відомий як Чжуан-цзи, автор твору «Чжуан-цзи» займав посаду доглядача шовковичного гаю.

Фусанг (буквально означає «похила шовковиця») – це світове дерево на сході, де десять сонць перебувають, купаються та сходять. Він також відомий як Фуму (похилене дерево). Світове дерево – поширений міфічний мотив, який зустрічається в багатьох країнах і серед численних етнічних груп. У різних міфологіях його зазвичай описують як величезне божественне дерево, яке з'єднує землю з небом і передає людський і світський стан божественному та священному царству (Yang, An, 2008, с. 117).

Рослини відігравали визначальну роль в обрядах і ритуалах. Флоралії святкування на честь Флори (з 28-го квітня до 3-го травня). Аграрний ритуал, призначеними для забезпечення родючості сільськогосподарських культур, який проводився стародавніми єгиптянами, греками та римлянами. Римляни відзначили цю подію п'ятиденною церемонією вшанування римської богині Флори, вона вважалася однією з найдавніших богинь римської релігії і була одним з 15 божеств, які мали свого власного

державного жерця, фламена флоріаліс. Богиня рослинності та родючості отримувала жертви у священному гаю Братів Арвалів. Фестиваль мав державний характер, відкрився театралізованими виставами і змаганнями в цирку та жертвою Флорі. Фестиваль був оголошений Юлієм Цезарем римським державним святом.

Вальпургієва ніч з 30 квітня на 1 травня, коли відьми чекають приходу весни. Танці навколо дерева найголовніший першотравневий обряд у Європі. Витоки цього обряду в скандинавській міфології про світове дерево і обожненні лісу. Обряд включав збір польових квітів та встановлення прикрашеного травневого дерева, навколо якого танцюють люди. В ці дні благословляли свіжозоране поле, сіяли насіння, садили рослини.

Підсумовуючи, слід зазначити, що рослини, безумовно, займають важливе місце в міфології і медицині, доказом чого є велика кількість міфів, легенд, переказів, цілительських практик і трактатів пов'язаних із рослинами. Рослини з одного боку, мають типологічний, універсальний характер і притаманні багатьом міфологіям світу, з іншого боку, вони набувають своєрідного міфологічного і медичного забарвлення, обумовленого належністю до певного природного середовища та культури.

Рослини можуть не тільки втілювати світобудову, але й ототожнюватися з людиною, її долею та людськими рисами. «Багато життєвих процесів в організмах тварини й людини проходять згідно з законами рослинного світу, тобто згідно з законами фітосеміозу» (Ділі, 2000, с. 154). Рослини можуть символізувати різні етапи людського життя. Невипадково рослини відіграють значну роль в обрядовому фольклорі, народній медицині та аграрній магії. У народній медицині та магії для вибору тієї чи іншої рослини вирішальним стає здавна сформований та успадкований міфологічний комплекс уявлень про дану рослину. На створення певного міфологічного статусу рослин може впливати низка зовнішніх ознак або внутрішніх властивостей.

Життя існує у всіх проявах, включаючи те, що ми сьогодні вважаємо неживими об'єктами. Людина – це лише один вид життя на планеті, і сьогодні ми розуміємо, що рослини такий самий вид життя. Багато стародавніх народів вважали себе нащадками дерев, а їх

міфологія та медична практика були зосереджені навколо священних гаїв та святих дерев, цілком імовірно, що вони сприймали рослини зовсім інакше, ніж ми сьогодні. Розгляд рослин

в контексті міфології та медицини відкриває вікно у світ, де життя рослин розглядається як щось більше, ніж харчовий продукт, енергетичний ресурс чи проста органічна речовина.

Список використаних джерел:

1. Ділі, Дж. (2000). Основи семіотики. Львів: Арсенал. 232 с.
2. Green, M. (1989). *Symbol and Image in Celtic Religious Art*. London: Routledge. 139 p.
3. MacLeod, M., Bernard, M. (2006). *Runic Amulets and Magic Objects*. Woodbridge: Boydell Press. 278 p.
4. Yang, L., An, D. (2008). *Handbook of Chinese mythology*. *Handbooks of World Mythology*. Oxford New York: Oxford University Press. 291 p.

References:

1. Dili Dzh. (2000). *Osnovy semiotyky [Fundamentals of Semiotics]*. Lviv: Arsenal [in Ukrainian].
2. Green, M. (1989). *Symbol and Image in Celtic Religious Art*. London: Routledge.
3. MacLeod, M. Bernard, M. (2006). *Runic Amulets and Magic Objects*. Woodbridge: Boydell Press.
4. Yang, L., An, D. (2008). *Handbook of Chinese mythology*. *Handbooks of World Mythology*. Oxford New York: Oxford University Press.